Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

4 юни 2015 година*

„Преюдициално запитване — Статут на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни — Директива 2003/109/ЕО — Член 5, параграф 2 и член 11, параграф 1 — Национално законодателство, което налага на гражданите на трети страни, придобили статут на дългосрочно пребиваващ, задължение за гражданска интеграция, удостоверявана с изпит, като при неизпълнение се налага глоба“

По дело C-579/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Centrale Raad van Beroep (Нидерландия) с акт от 13 ноември 2013 г., постъпил в Съда на 15 ноември 2013 г., в рамките на производство по дело

P,

S

срещу

Commissie Sociale Zekerheid Breda,

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta (докладчик), председател на състава, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев, J. L. da Cruz Vilaça и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 ноември 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за P и S, от J. B. Bierbach, advocaat,

— за нидерландското правителство, от M. Bulterman, M. de Ree и B. Koopman, както и от J. Langer, в качеството на представители,

* Език на производството: нидерландски.

— за португалското правителство, от L. Inez Fernandes и N. Piçarra, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от M. Condou-Durande и G. Wils, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 януари 2015 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, параграф 2 и член 11, параграф 1 от Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L 16, 2004 г, стр. 44; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 225).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между P и S, от една страна, и Commissie Sociale Zekerheid Breda (Комисия за социална сигурност, град Бреда, наричана по-нататък „Commissie Sociale Zekerheid“) и College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen (Съвет на кмета и общинските съветници на община Amstelveen), от друга страна, по повод наложеното от последните задължение за гражданска интеграция.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 2, 4, 6 и 12 от Директива 2003/109:

„(2) По време на извънредното съвещание в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет обяви, че правният статут на гражданите на трети страни трябва да се сближи с този на гражданите на държавите членки и че лице, легално пребиваващо в държава членка, за неопределен срок от време, което има разрешение за дългосрочно пребиваване, следва да получи в тази държава членка съвкупност от постоянни права, възможно най-близки с тези, от които се ползват гражданите на Европейския съюз.

[…]

(4) Интеграцията на граждани на трети страни, трайно установени в държавите членки, е ключов елемент за поощряване на икономическото и социално единство, основна цел на Общността, изложена в Договора.

[…]

(6) Основният критерий за получаване на статут на дългосрочно пребиваващ следва да бъде продължителността на пребиваване на територията на държавата членка. Това пребиваване следва да е било легално и непрекъснато, за да свидетелства за трайното привързване на лицето с тази страна. Необходимо е да се предвиди известна гъвкавост при отчитане на обстоятелствата, които биха накарали едно лице временно да се отдалечи от територията.

[…]

(12) С цел да се създаде истински интеграционен инструмент в обществото, в което дългосрочно пребиваващият се е установил, последният следва да се ползва от равнопоставеност с гражданите на държавата членка по отношение на широк диапазон от икономически и социални области в зависимост от приложимите условия, определени с настоящата директива“.

4 Член 1 от посочената директива, озаглавен „Предмет“, предвижда в буква а):

„Настоящата директива определя:

а) условията за предоставяне и отменяне на статут на дългосрочно пребиваващ, предоставен от една държава членка на граждани на трети страни, които пребиват легално на нейна територия, както и свързаните с това права […]“.

5 Член 4, параграф 1 от същата директива гласи:

„Държавите членки предоставят статут на дългосрочно пребиваващ на граждани на трети страни, които са пребивавали легално и без прекъсване на територията в рамките на пет години преди подаване на въпросната молба“.

6 Член 5 от Директива 2003/109, озаглавен „Условия, свързани с получаването на статут на дългосрочно пребиваващ“, предвижда:

„1. Държавите членки изискват от гражданина на трета страна да представи доказателство, че разполага, за себе си и за членовете на своето семейство на негова издръжка:

а) с устойчиви и редовни доходи, достатъчни за покриване на собствените му и тази на членовете на семейството му издръжка, без да се прибягва до системата за социално подпомагане на съответната държава членка. Държавите членки изчисляват тези средства в съответствие с тяхното естество и постоянен характер и могат да вземат предвид минималното равнище на работната заплата и пенсията преди депозирането на молбата за получаване на статут на дългосрочно пребиваващ;

б) със здравна осигуровка, покриваща всички обичайни осигурителни случаи за гражданите на съответната държава членка.

2. Държавите членки могат да изискат гражданите на третите страни да отговарят на условията за интеграция съгласно тяхното национално право“.

7 Член 11 от посочената директива, озаглавен „Равноправно третиране“, предвижда в параграф 1:

„1. Дългосрочно пребиваващият се ползва от равноправно третиране с гражданите на държавата членка по отношение на:

а) условията за достъп до работа по трудови правоотношения и работа на свободна практика, при условие че тези дейности не са дори временно свързани с упражняването на публична власт, както и с условията на заетост и работа, включително условията на освобождаване от работа и заплащане;

б) образованието и професионалната квалификация, включително осигуровки, стипендии за обучение съгласно националното законодателство;

в) признаването на дипломи, удостоверения и други професионални квалификации съгласно приложимите национални процедури;

г) социалното осигуряване, социалното подпомагане и социалната закрила, така както са дефинирани в националното законодателство;

д) данъчните облекчения;

е) достъпа до стоки и услуги и предлагането на разположение на обществото на стоки и услуги, както и достъпът до процедурите за отпускане на жилище;

ж) свободата на съюзяване, сдружаване и членство в организация на трудещите се или на работодателите или всяка друга професионална организация, включително предимствата, които те предлагат, без да се засягат националните разпоредби в областта на обществения ред и обществената сигурност;

з) свободния достъп до цялата територия на съответната държава членка, в границите, предвидени от националното законодателство по съображения за сигурност.

[…]“.

Нидерландското право

8 Член 1, буква р) от Закона за чужденците от 2000 г. (Vreemdelingenwet 2000), в редакцията, приложима към спора, предмет на главното производство (наричан по-нататък „Vw 2000“), гласи:

„За целите на настоящия закон и на приетите въз основа на него разпоредби:

[…]

p. „дългосрочно пребиваващ“ означава притежател на безсрочно разрешение за пребиваване по смисъла на член 20, издадено в съответствие с член 8, параграф 2 от Директива 2003/109, или на разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в ЕО, издадено от друга държава, която е страна по Договора […]“.

9 Член 20, параграф 1 от посочения закон предвижда:

„Министърът е компетентен:

a. да уважи, да отхвърли или да остави без разглеждане молбата за издаване или изменение на безсрочно разрешение за пребиваване;

b. да оттегли или да измени безсрочно разрешение за пребиваване“.

10 Съгласно член 21, параграф 1 от Vw 2000:

„В съответствие с член 8, параграф 2 от Директива 2003/109 молба за издаване или изменение на безсрочно разрешение за пребиваване по смисъла на член 20 може да бъде отхвърлена само ако чужденецът:

a. не е пребивавал законно по смисъла на член 8 и без прекъсване в продължение на пет години непосредствено преди подаването на молбата;

[…]

k. не е издържал изпита, предвиден в член 7, параграф 2, буква а) от Закона за гражданската интеграция [(Wet Inburgering), в редакцията, приложима към спора, предмет на главното производство (наричан по-нататък „Wi“)], или не е получил диплома, удостоверение или друг документ, посочен в член 5, параграф 1, буква с) от този закон“.

11 От акта за преюдициално запитване е видно, че Wi урежда гражданската интеграция в нидерландското общество на всички мигранти, пребиваващи в Нидерландия. Гражданската интеграция включва придобиването на устни и писмени познания по нидерландски език и на знания за нидерландското общество. Езиковите познания и знанията за нидерландското общество се оценяват чрез изпит. Както мигрантите, които към датата на влизане в сила на Wi, а именно 1 януари 2007 г., пребивават законно в продължение на дълъг период от време в Нидерландия, така и тези, които са пристигнали след тази дата, по принцип имат задължение за гражданска интеграция или от 1 януари 2007 г., или от датата, от която пребивават законно в Нидерландия след 1 януари 2007 г.

12 Член 3 от Wi гласи:

„1. На гражданска интеграция подлежи всеки чужденец, който пребивава законно по смисъла на член 8, буква а)—е) или l) от Vw 2000 и който:

a. пребивава в Нидерландия с цел, различна от тази за временно пребиваване,

[…]

4. Задължението за гражданска интеграция по смисъла на параграф 1 не може да бъде наложено с обратно действие“.

13 Съгласно член 5 от Wi:

„1. Чрез дерогация от член 3 не подлежи на гражданска интеграция лицето, което:

a. не е навършило 16 години или е навършило 65 или повече години;

b. на училищна възраст е пребивавало в Нидерландия в продължение на не по-малко от осем години;

c. притежава диплома, удостоверение или друг документ, определен с подзаконов нормативен акт или по силата на такъв;

d. е длъжно да посещава училище или учебно заведение за придобиване на квалификация;

e. след периода на задължително посещаване на училище или на учебно заведение за придобиване на квалификация завършва обучение, удостоверено с диплома, удостоверение или друг документ съгласно буква с);

f. е представило доказателство, че владее в достатъчна степен писмено и устно нидерландски език и че очевидно има знания за нидерландското общество.

2. На гражданска интеграция не подлежи и лице:

[…]

c. което е чужденец, който съгласно правото на държава — членка на Европейския съюз или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, е изпълнил условието за гражданска интеграция, свързано с получаването на статут на дългосрочно пребиваващ по смисъла на Директива 2003/109;

[…]

3. Подлежащо на гражданска интеграция лице, което притежава диплома, удостоверение или друг документ, определен с подзаконов нормативен акт или по силата на такъв, от които произтича, че това лице вече притежава част от уменията и познанията по смисъла на член 7, е освободено от задължението да придобие тази част от посочените познания или умения и да положи успешно съответната част от изпит за интеграция.

4. С подзаконов нормативен акт или по силата на такъв може да се приемат правила относно:

a. други пълни или частични освобождавания от задължението за гражданска интеграция;

b. пребиваването по смисъла на параграф 1, буква b) и

c. прилагането на параграф 1, буква f).

5. Министърът може да приема подробни правила за прилагането на параграф 2, буква d)“.

14 Член 31 от посочения закон предвижда:

„1. College van Burgemeester en Wethouders налага административна глоба на подлежащите на гражданска интеграция лица, които не са положили успешно изпит за интеграция в срока по член 7, параграф 1 или в продължения съгласно параграф 2, буква a) срок.

2. Чрез дерогация от параграф 1 College van Burgemeester en Wethouders:

a. продължава срока по член 7, параграф 1, ако задълженото да се интегрира лице докаже липсата на вина от негова страна за това, че не е положило успешно изпит за интеграция, или

b. предоставя освобождаване от задължението за гражданска интеграция, ако предвид усилията, за които е установено, че са били предприети от подлежащото на интеграция лице, прецени, че по разбираеми причини това лице не е в състояние да положи успешно изпита за интеграция.

3. С подзаконов нормативен акт или по силата на такъв се приемат правила към параграф 2“.

15 От акта за преюдициално запитване е видно, че Wi влиза в сила на 1 януари 2007 г. С влизането в сила на този закон е въведен и член 21, параграф 1, буква k) във Vw 2000. Въпреки това тази разпоредба се прилага от 1 януари 2010 г.

16 В това отношение нидерландското правителство уточнява, че задължението за успешно полагане на изпит за гражданска интеграция е условие за получаване на статут на дългосрочно пребиваващ както за гражданите на трети страни, които за първи път пребиват законно в Нидерландия след влизането в сила на Wi, така и за гражданите на трети страни, които, въпреки че към датата на влизането в сила на този закон вече са пребивавали законно в Нидерландия, са поискали статут на дългосрочно пребиваващ след 1 януари 2010 г. Следователно член 21, параграф 1, буква k) от Vw 2000 се прилага и за двете категории граждани.

17 От друга страна, гражданите на трети страни, които към датата на влизане в сила на Wi вече пребивават законно в Нидерландия и са поискали статут на дългосрочно пребиваващ в периода от 1 януари 2007 г. до 1 януари 2010 г., като жалбоподателите в главното производство, нямат задължение за успешно полагане на изпит за гражданска интеграция, за да придобият този статут. Следователно член 21, параграф 1, буква k) от Vw 2000 не се прилага за тази категория граждани.

18 Гражданите, които попадат в тази категория, обаче са длъжни да положат успешно изпит за гражданска интеграция в срок, определен с решение на College van Burgemeester en Wethouders на общината по тяхното местоживеене, като при неизпълнение на това задължение се налага глоба. Ако изпитът не се положи успешно в този срок, се определя нов срок и всеки път се увеличава размерът на глобата.

19 Така задължението за гражданска интеграция, което се налага на тази категория граждани, не се отразява върху статута на дългосрочно пребиваващ, нито за получаването, нито за запазването му.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

20 P и S са граждани на трети страни, които съответно от 14 ноември 2008 г. и от 8 юни 2007 г. притежават издадени въз основа на Директива 2003/109 безсрочни разрешения за законно пребиваване на дългосрочно пребиваващ.

21 С решение от 1 август 2008 г. Commissie Sociale Zekerheid уведомява P, че за нея се прилага задължението за гражданска интеграция по смисъла на Wi и до 30 юни 2013 г. трябва да положи успешно изпит за гражданска интеграция. Въз основа на това решение P започва да посещава курс за гражданска интеграция, организиран от Commissie Sociale Zekerheid. От 25 август 2008 г. тя прекъсва временно курса по медицински причини. След това повече не продължава този курс. С решение от 4 август 2009 г. Commissie Sociale Zekerheid отново установява, че за P се прилага това задължение и трябва да е положила успешно изпит до 30 юни 2013 г. На 25 февруари 2010 г. Commissie Sociale Zekerheid потвърждава решението си от 4 август 2009 г.

22 С решение от 24 февруари 2010 г. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen уведомява S, че за нея се прилага задължението за гражданска интеграция по смисъла на Wi и че трябва да положи успешно изпит за гражданска интеграция до 24 август 2013 г.

23 P и S обжалват отхвърлянето на жалбите им срещу решенията, с които са задължени да положат успешно изпит за гражданска интеграция, и във връзка с това Centrale Raad van Beroep (Върховният административен съд) изразява съмнения относно съвместимостта на задължението за гражданска интеграция с Директива 2003/109.

24 По-специално като отчита, че налагането на такова задължение се основава на член 5, параграф 2 от Директива 2003/109, запитващата юрисдикция си поставя въпроса дали след получаването на статут на дългосрочно пребиваващ държавите членки са свободни да поставят условия за интеграция под формата на изпит за гражданска интеграция и да санкционират неизпълнението на това задължение с глоба.

25 От друга страна, запитващата юрисдикция счита, че задължението за гражданска интеграция може действително да попада в обхвата на член 11, параграф 1, букви а) и б) от Директива 2003/109. Ако това е така, доколкото посоченото задължение не се налага на гражданите на

съответната държава, и дългосрочно пребиваващите граждани на трети страни не можели да имат такова задължение, защото в противен случай се нарушавал посоченият в тази разпоредба принцип на равно третиране.

26 Освен това според запитващата юрисдикция, макар че условията за интеграция действително могат да бъдат предвидени в националното право, те не бива да правят невъзможно или прекалено трудно придобиването или запазването на статут на дългосрочно пребиваващ. Запитващата юрисдикция обаче не изключва възможността задължението за гражданска интеграция да не съответства на този критерий.

27 На последно място запитващата юрисдикция иска да установи дали уведомяването, след получаването на статут на дългосрочно пребиваващ, че по-късно трябва да се изпълни задължение за гражданска интеграция, какъвто е случаят на S, има значение с оглед на преценката на съвместимостта на това задължение с Директива 2003/109.

28 При тези обстоятелства Centrale Raad van Beroep решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли смисълът и целта на Директива 2003/109, член 5, параграф 2 и/или член 11, параграф 1 от нея да се тълкуват по такъв начин, че предвиденото в националното право за граждани на трети страни със статут на дългосрочно пребиваващи задължение за гражданска интеграция, чието неизпълнение се санкционира с глоба, е несъвместимо с тях?

2) За отговора на първия въпрос има ли значение дали задължението за гражданска интеграция е наложено преди предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ?“.

По преюдициалните въпроси

29 С въпросите си, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2003/109, и по-специално член 5, параграф 2 и член 11, параграф 1 от нея, не допуска национална правна уредба като разглежданата по главното производство, която налага на гражданите на трети страни, които вече притежават статут на дългосрочно пребиваващи, задължението да положат успешно изпит за гражданска интеграция, като при неизпълнение се налага глоба, и дали обстоятелството, че посоченият статут е придобит преди или след въвеждането на това задължение, има значение в този смисъл.

30 В самото начало е важно да се отбележи, че поставените от запитващата юрисдикция въпроси се отнасят само до гражданите на трети страни, които към датата на влизане в сила на Wi, а именно 1 януари 2007 г., пребивават законно в Нидерландия и са поискали статут на дългосрочно пребиваващ в периода от 1 януари 2007 г. до 1 януари 2010 г., както P и S.

31 За тази категория граждани разглежданото в главното производство задължение за гражданска интеграция, което се състои в успешно полагане на изпит, за да се докаже писмено и говоримо владеене на нидерландски език и достатъчно знания за нидерландското общество, не е условие нито за получаването, нито за запазването на статут на дългосрочно пребиваващ, но води единствено до налагане на глоба на тези лица, които след изтичането на определения срок не са положили успешно изпита.

32 Освен това следва да се отбележи значението, което законодателят на Съюза придава на мерките за интеграция, видно по-специално от съображение 4 от Директива 2003/109, което предвижда, че интеграцията на граждани на трети страни, трайно установени в държавите членки, е ключов елемент за поощряване на икономическото и социалното единство, основна цел на Общността, изложена в Договора.

33 Именно в светлината на тези съображения следва да се отговори на въпросите, поставени от запитващата юрисдикция.

34 Що се отнася, на първо място, до член 5, параграф 2 от Директива 2003/109, озаглавен „Условия, свързани с получаването на статут на дългосрочно пребиваващ“, тази разпоредба предвижда, че държавите членки могат да изискат гражданите на третите страни да отговарят на условията за интеграция съгласно тяхното национално право.

35 Както от текста на тази разпоредба, така и от контекста, в който тя се вписва, е видно, че тя предоставя на държавите членки възможността да поставят получаването на статут на дългосрочно пребиваващ в зависимост от предварителното изпълнение на някои условия за интеграция.

36 Следователно член 5, параграф 2 от Директива 2003/109 се отнася до условията за интеграция, които се изискват преди предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ.

37 Както обаче бе посочено в точка 31 от настоящото решение, разглежданото в главното производство задължение за гражданска интеграция не обуславя нито получаването, нито запазването на статута на дългосрочно пребиваващ от гражданите на трети страни, които са поискали този статут в периода от 1 януари 2007 г. до 1 януари 2010 г. От това следва, че що се отнася до тази категория граждани, такова задължение не би могло да се квалифицира като условие за интеграция по смисъла на член 5, параграф 2 от Директива 2003/109.

38 Следователно, доколкото член 5, параграф 2 от Директива 2003/109 нито налага, нито забранява на държавите членки да изискват от гражданите на трети страни да изпълнят задължения за интеграция след получаването на статут на дългосрочно пребиваващ, тази разпоредба допуска мярка за интеграция като разглежданата в главното производство.

39 Що се отнася до член 11, параграф 1 от Директива 2003/109, следва да се отбележи, че както се посочва в съображение 12 от посочената директива, тази разпоредба гарантира на гражданите на третите страни, които са придобили статут на дългосрочно пребиваващи, равноправно третиране с гражданите на съответната държава членка, в областите, изброени в букви а)—з) от посочената разпоредба.

40 Като се има предвид обаче фактът, че разглежданото в главното производство задължение за гражданска интеграция не се налага на гражданите на съответната държава, следва да се провери дали такова задължение би могло да противоречи на принципа на равно третиране, установен в член 11, параграф 1 от Директива 2003/109, в различните области, предвидени в него.

41 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика принципът на равно третиране изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако такова третиране не е обективно обосновано (решение S.P.C.M. и др., C-558/07, EU:C:2009:430, т. 74 и цитираната съдебна практика).

42 В този контекст следва да се отбележи, че спорните мерки за интеграция по същество се състоят от задължението да се придобият познания и/или да се докаже писмено и устно владеене на нидерландски език и знания за нидерландското общество. Докато обаче за гражданите на съответната държава може да се предполага, че притежават такива умения и знания, това не може да се предполага и за гражданите на трети страни. Следователно, както посочва генералният адвокат в точка 52 от заключението си, следва да се приеме, че що се отнася до необходимостта от мерките за интеграция, като придобиването както на езикови познания, така и на знания за обществото на страната, положението на гражданите на трети страни не е сравнимо с това на гражданите на съответната държава.

43 Следователно, доколкото разглежданите положения не са сходни, обстоятелството, че разглежданото в главното производство задължение за гражданска интеграция не се налага на гражданите на съответната държава не нарушава правото на дългосрочно пребиваващите граждани на трети страни на равно третиране с гражданите на държавата съгласно член 11, параграф 1 от Директива 2003/109.

44 Редът за прилагането на това задължение за гражданска интеграция обаче не трябва да нарушава принципа на недопускане на дискриминация в посочените в член 11, параграф 1 от Директива 2003/109 области.

45 Във всеки случай следва да се добави, че държавите членки не биха могли да прилагат национална правна уредба, която да е в състояние да застраши постигането на целите, преследвани от дадена директива, като по този начин я лиши от полезното ѝ действие (вж. решение Комисия/Нидерландия, C-508/10, EU:C:2012:243, т. 65).

46 В това отношение, видно от съображения 4, 6 и 12 от Директива 2003/109, основна нейна цел е интеграцията на гражданите на трети страни, които са трайно установени в държавите членки (вж. решение Комисия/Нидерландия, C-508/10, EU:C:2012:243, т. 66).

47 Поради това, що се отнася най-напред до разглежданото в главното производство задължение да се положи успешно изпит за гражданска интеграция, не може да се отрече, че придобиването както на езикови познания, така и на знания за обществото на приемащата държава членка значително улеснява комуникацията между гражданите на трети страни и гражданите на съответната държава и освен това насърчава взаимодействието и развитието на социалните отношения между тях. Не може също така да се отрече, че придобиването на познания по езика на приемащата държава членка улеснява достъпа на гражданите на трети страни до трудовия пазар и професионалната квалификация.

48 От тази гледна точка, доколкото задължението за успешно полагане на изпит, като разглежданото в главното производство, позволява да се гарантира придобиването от съответните граждани на трети страни на познанията, които са безспорно полезни за установяване на връзки с приемащата държава членка, следва да се приеме, че такова задължение само по себе си не застрашава постигането на целите по Директива 2003/109, а обратното, може да съдейства за това.

49 Редът за прилагане на това задължение обаче не трябва и да може да застраши тези цели, като се вземат предвид по-специално равнището на познанията, което се изисква, за да се положи успешно изпитът за гражданска интеграция, достъпът до курсове и материали, необходими за подготовката на изпита, размерът на определените за гражданите на трети страни такси, като такса за записване на изпита, или отчитането на особените конкретни обстоятелства, като възраст, неграмотност или степен на образование.

50 По-нататък, що се отнася до разглежданата в главното производство система от глоби, следва да се отбележи, че налагането на глоба на дългосрочно пребиваващи граждани на трети страни, които към изтичането на определения срок не са положили успешно изпит за гражданска интеграция, като средство за осигуряване на ефективността на възложеното им задължение за гражданска интеграция, само по себе си не застрашава постигането на целите по Директива 2003/109 и следователно не я лишава от полезното ѝ действие.

51 Следва обаче да се вземе предвид обстоятелството, че максималният размер на разглежданата в главното производство глоба, която може да се наложи, достига сравнително високо равнище, а именно 1 000 EUR, и освен това тази глоба може да се налага всеки път, когато определените

срокове за полагане на изпит за гражданска интеграция изтичат, без да се положи успешно този изпит, и то без никакво ограничение, докато съответният гражданин на трета страна положи успешно изпита.

52 Важно е да се отбележи също, че глобата се налага на граждани на трети страни, които към изтичането на определения им срок не са положили успешно изпита за гражданска интеграция, независимо дали в рамките на посочения срок тези граждани никога не са се явявали, или са се явявали няколко пъти на посочения изпит.

53 Освен това таксите за записване за изпита за гражданска интеграция и евентуално разходите за подготовката за него се поемат от съответните граждани на трети страни. Следва също така да се отбележи, че в съдебното заседание нидерландското правителство посочи, че размерът на таксите за записване възлиза на 230 EUR, че съответните граждани на трети страни трябва да поемат тези такси всеки път, когато в определения срок се явяват на изпита за гражданска интеграция, и че посочените такси не се възстановяват на гражданите, които не са издържали изпита. От това следва, че налагането на глоба не е единствената отрицателна последица за гражданите на трети страни, които не успяват да положат успешно посочения изпит преди изтичането на определения срок.

54 При тези обстоятелства, които запитващата юрисдикция следва да провери, плащането на глоба, за да се санкционира неизпълнението на задължението да се положи успешно изпит за гражданска интеграция в допълнение към плащането на таксите за проведените изпити, може да застраши постигането на целите на Директива 2003/109 и следователно да я лиши от полезното ѝ действие.

55 На последно място, доколкото, както бе посочено в точка 31 от настоящото решение, задължението за гражданска интеграция, предвидено в разглежданата в главното производство национална правна уредба, не засяга — във връзка с придобиването и запазването му — статута на дългосрочно пребиваващ на граждани на трети страни, които са поискали такъв статут в периода от 1 януари 2007 г. до 1 януари 2010 г., следва да се констатира, че обстоятелството, че статутът на дългосрочно пребиваващ е получен преди или след въвеждането на това задължение, в настоящия случай е без значение за отговора, който следва да се даде на запитващата юрисдикция.

56 Предвид изложените по-горе съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че Директива 2003/109, и по-специално член 5, параграф 2 и член 11, параграф 1 от нея, допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която налага на гражданите на трети страни, които вече притежават статут на дългосрочно пребиваващ, задължение да положат успешно изпит за гражданска интеграция, като при неизпълнение се налага глоба, при условие че редът за прилагането му не може да застраши постигането на целите на посочената директива, което следва да се провери от запитващата юрисдикция. Обстоятелството, че статутът на дългосрочно пребиваващ е получен преди или след въвеждането на задължението за успешно полагане на изпит за гражданска интеграция, е без значение в този смисъл.

По съдебните разноски

57 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни, и по-специално член 5, параграф 2 и член 11, параграф 1 от нея, допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която налага на гражданите на трети страни, които вече притежават статут на дългосрочно пребиваващ, задължение да положат успешно изпит за гражданска интеграция, като при неизпълнение се налага глоба, при условие че редът за прилагането му не може да застраши постигането на целите на посочената директива, което следва да се провери от запитващата юрисдикция. Обстоятелството, че статутът на дългосрочно пребиваващ е получен преди или след въвеждането на задължението за успешно полагане на изпит за гражданска интеграция, е без значение в този смисъл.

Подписи